

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/75/2023
Identifikačné číslo spisu:	8619201191
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8619201191.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: E. Š., nar. X. Z. XXXX, trvale bytom Q. XX, XXX XX J., právne zastúpenej JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom, Nám. SNP 7, 091 01 Stropkov, proti žalovanej: Orange Slovensko, a.s., Metodova 8, 821 08 Bratislava, IČO: 35 697 270, právne zastúpenej Advokátska kancelária Branislava Máčaja, s.r.o., Vajnorská 21 A, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 46 759 875, o ochranu osobnosti, vedeného pod sp.zn. 6C/25/2019 na Okresnom súde Svidník, v konaní o dovolaní žalovaného proti výroku o trovách konania rozsudku Krajského súdu v Prešove, zo dňa 29.júna 2023, č.k. 22Co/23/2023-248

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove, zo dňa 29. júna 2023, č.k. 22Co/23/2023-248 v napadnutom výroku III. o priznaní nároku na náhradu trov celého konania žalobkyni proti žalovanej m e n í tak, že žalobkyni priznáva proti žalovanej v rozsahu 100 % a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým výrokom III. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov celého konania proti žalovanej v rozsahu 100%, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením. Odvolací súd vo veci samej výrokom I. zmenil rozsudok Okresného súdu Svidník zo dňa 08. novembra 2022, č.k.6C/25/2019-134 (ďalej len „súd prvej inštancie“), tak, že uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 500 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej vyhovujúcej časti zmenil rozsudok tak, že žalobu zamietol.

2. Žalobkyňa sa žalobou na ochranu osobnosti, podanou dňa 2.júla 2019 domáhala , aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť jej nemajetkovú ujmu vo výške 5000 eur titulom primeraného zadosťučinenia podľa § 13 ods.2 zák.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník. Žalobkyňa bola v rokoch 2011 a 2012 klientom žalovanej, pretože na základe zmluvy o pripojení, ktorú so žalovanou uzatvorila, využívala jej služby telekomunikačného operátora. Vo vzťahu k žalovanej vystupovala žalobkyňa ako fyzická osoba (nepodnikateľ), ide teda o spotrebiteľku (osobitnú skupinu subjektov práva), ktorý je v

zmluvnom vzťahu s dodávateľom (žalovanou) v znevýhodnenom postavení slabšej zmluvnej strany. Dňa 20. januára 2012 bol obchodným zástupcom žalovanej vyhotovený dokument „Výmena SIM karty /Prima/OC“. Dňa 09. februára 2017 bol tento dokument spoločne s ďalšími originálnymi dokumentmi klientov žalovanej nájdený nepovolanou osobou v neuzamknutom sklade na papierový odpad v Stropkove. Úrad na ochranu osobných údajov neskôr kvalifikoval tento skutok v administratívnom konaní vedenom proti obchodnému zástupcovi žalovanej z hľadiska ochrany osobných údajov ako bezpečnostný incident.

3. Súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu v sume 3 300 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol, výrokom III. žalobkyni priznal náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu. Vec bola súdom prvej inštancie právne posúdená v zmysle ustanovení § 13, § 19, § 36, § 41, § 42, § 60 a § 290 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len ako „CSP“), podľa § 11 a § 13a § 52 Občianskeho zákonníka, ďalej podľa § 9 zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení iných zákonov, podľa § 1, § 3, § 4, § 5, § 6, § 8, § 17, § 19 a § 56 ods. 3 zákona č. 351/2011 o elektronických komunikáciách.

4. Odvolací súd bral do úvahy jednotlivé okolnosti v prejednávanej veci v kontexte s faktormi citovanými v predchádzajúcom bode, pričom dospel k záveru, že suma priznaná súdom prvej inštancie vo výške 3.300 eur nezodpovedá zisteným okolnostiam a v žiadnom prípade nezodpovedá princípu proporcionality, ktorý patrí medzi všeobecné právne zásady, ktoré síce nie sú v právnych predpisoch výslovne obsiahnuté, avšak v európskej právnej kultúre sa bezo zbytku uplatňujú, pričom porušením pravidla proporcionality môže dôjsť k zásahu do ústavne zaručených práv, konkrétne práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 36 ods. 1 Listiny (Ústavný súd Českej republiky v náleze III.ÚS 350/03 z 29.09.2005). Dĺžka protiprávneho konania, ktorá skončila vo februári 2017 nebola ustálená, činnosť žalovanej nevykazuje znaky vysokej intenzity protiprávneho konania alebo toho, že by v jej prípade išlo o konanie, cieľom ktorého bolo úmyselné narušenie chránených osobnostných práv. Išlo však o zásah, ktorý bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka, kedy sa ani nevyžaduje vyvolanie následkov. Táto skutočnosť je podľa názoru odvolacieho súdu dôležitá pre posudzovanie opodstatnenosti náhrady ujmy v peniazoch, aj v kontexte s významným postavením žalovanej na telekomunikačnom trhu, ako aj vzhľadom na preventívnu ochranu segmentu, ktorý je osobitne chránený - osobné údaje. Podľa názoru odvolacieho súdu suma 110 eur vzhľadom na významné postavenie žalovanej na telekomunikačnom trhu nepôsobí dostatočne satisfakčne ani sankčne a už vôbec nie preventívne, aby ju nútila správať sa voči citlivým údajom svojich klientov zodpovedne. Preto odvolací súd mal za to, že bol dôvod zasiahnuť do úvahy prvoinštančného súdu a výšku priznanej náhrady korigoval na sumu 500 eur, tak aby bol na jednej strane zohľadnený princíp proporcionality a na druhej strane zachovaný aj princíp racionality v práve. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, no zo zistených skutočností prijal sčasti nesprávny právny záver. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I. z uvedeného dôvodu zmenil nad sumu 500 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (§ 388 CSP).

5. Odvolací súd rozhodol o trovách prvoinštančného konania a odvolacieho konania ako o celku v zmysle ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalobkyni voči žalovanej v celom rozsahu s poukazom na úspech žalobkyne v konaní, pričom výška priznanej náhrady závisela od úvahy súdu. U takéhoto nároku sa strana sporu považuje za plne úspešnú vtedy, ak je úspešná čo do základu nároku. Nie je totiž možné zaťažiť žalujúcu stranu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie konania a jeho výsledok.

6. Vo vzťahu požadovanej aplikácii výnimočného ustanovenia § 257 CSP odvolací súd poukázal na to, že v prípade žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy výška úkonu právnej služby vychádza z ust. § 10 ods. 10 vyhlášky č. 655/2004 Z.z., teda výpočtovým základom pre priznanie trov právneho zastúpenia je

suma 2.000 eur, kedy je odmena právnej služby za tento úkon 91,29 eura. S poukazom na uvedení skutočnosť preto odvolací súd nepovažoval za dôvodné odvolacie námietky žalovanej o aplikácii § 257 CSP v danom prípade, vzhľadom na výšku trov právneho zastúpenia. Vzhľadom na výšku odmeny za jeden úkon právnej služby výška trov konania v žiadnom prípade nemôže pre žalovanú predstavovať sumu, ktorá by objektívne bola spôsobilá ohroziť jej finančnú stabilitu či jej podnikanie. V každom prípade každá strana sporu v prípade meritórneho rozhodnutia súdu musí si byť vedomá skutočností, že v prípade neúspechu bude niesť trovy konania. V prejednávanej veci nebolo dôvodné upustiť od tejto zásady.

7. Proti výroku o trovách konania (s ohľadom na petit dovolania) podala žalovaná v zastúpení advokátom včas dovolanie podľa § 420, písm. f) CSP. Namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uplatnila procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý súdny proces. Namietala, že odôvodnenie priznania nároku na náhradu trov konania v plnej výške súdom prvej inštancie, nemá oporu v príslušných ustanoveniach CSP. Podľa príslušných ustanovení CSP je, s výnimkou uvedenou v § 257 CSP (dôvody hodné osobitného zreteľa), zásada úspechu v spore esenciálnym a jediným zákonným kritériom priznania náhrady trov konania. Žalovaná má za to, že ak plná náhrada výšky trov konania má byť určená výlučne iba z prisúdenej sumy, mal sa tento právny názor, resp. odôvodnenie súdu, prejavíť v úplnosti aj v samotnom výroku rozsudku o náhrade trov konania.

8. Namietala, že vo vzťahu k žalovanej požadovanej aplikácii výnimočného ustanovenia § 257 CSP odvolací súd poukázal na to (bod 41 až 42 odôvodnenia rozsudku), že súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétného prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri napr. R 34/1982). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie konania a jeho výsledok.

9. Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 3. októbra 2023 tvrdila, že v predmetnej veci neboli splnené žiadne podmienky pre možnosť aplikácie § 257 CSP o použití moderačného práva súdu, pretože nebolo možné konštatovať výnimočné okolnosti prípadu ani dôvody hodné osobitného zreteľa. Práve naopak, tvrdošíjny postoj žalovanej, ktorá popierala samotný základ nároku žalobcu napriek už spomínanému mnohonásobnému judikovaniu jeho danosti odvolacími súdmi, priamo vylučuje aplikáciu § 257 CSP. Odvolací súd zdôvodnil prečo neaplikuje tohto ustanovenie.

10. Ďalej uviedla, že je dôvodné ešte poukázať na úzko súvisiacu skutočnosť, že v skutkovo a právne identickej právnej veci nebola žalovaná spokojná s rozhodnutím Okresného súdu vo Svidníku o výške náhrady trov konania, ktorej základ nároku sa odvíjal od rovnakého bezpečnostného incidentu sp.zn. 6C/29/2018 (KS Prešov 13Co/7/2021), preto podala proti uzneseniu Okresného súdu Svidník z 20. 01. 2022 č.k. 6C/29/2018-616 ústavnú sťažnosť. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 24. 05. 2022 č.k. II. ÚS 233/2022-18 ústavnú sťažnosť žalovanej odmietol. Po argumentácii Ústavného súdu Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 24. 05. 2022 č.k. II. ÚS 233/2022-18, ktorým bola ústavná sťažnosť žalovanej odmietnutá, by už žalovaná podľa názoru žalobcu nemala bez novej argumentácie podávať ďalšie zbytočné návrhy a podania (dovolanie), v ktorých zaťažuje súdy opakovane odmietnutou nesprávnou právnou argumentáciou a naďalej sama spôsobuje ďalšie zbytočné navyšovanie trov konania. S poukazom na uvedené navrhovala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c) CSP odmietol, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné a žalobcovi priznal proti žalovanej náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu, alebo pre prípad, že dovolací súd posúdi predmetné dovolanie ako procesné prípustné, navrhujeme, aby ho podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol a žalobkyni priznal proti žalovanej náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

11. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalobca dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu bola zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné. Preto podľa § 449 ods.3 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania zmenil. V časti trov odvolacieho konania aplikoval ustanovenie § 257 CSP v spojení s § 396 ods.1 CSP a v časti trov prvostupňového konania ustanovenie § 255 ods.1 CSP v spojení s § 396 ods.1 CSP.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalobca dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu bola zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné. Preto podľa § 449 ods.3 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania zmenil. V časti trov odvolacieho konania aplikoval ustanovenie § 255 ods.2 CSP v spojení s § 396 ods.1 CSP a v časti trov prvostupňového konania ustanovenie § 255 ods.1 CSP v spojení s § 396 ods.1 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

13. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Preskúmaním dovolania dovolací súd zistil, že predmetom dovolacieho konania je kvalitatívne preskúmanie súladu odôvodnenia výroku o trovách konania na základe dovolacích dôvodov. Tomuto skúmaniu predchádzajú rozhodnutie odvolacieho súdu v druhovo rovnakej veci, v ktorej najvyšší súd napadnutý výrok o trovách celého konania zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (B. sp.zn. 8Cdo/16/2023, pričom vec sa po opätovnom rozhodnutí bola napadnutá dovolaním žalovanej a predložená dovolaciemu súdu, ktorý uznesením zo dňa 12. novembra 2024 sp.zn. 8Cdo/79/2024 odmietol dovolanie žalovanej smerujúce proti výroku o trovách konania rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 6. februára 2024, č.k. 13Co/69/2023-450 .

15. Krajský súd v Prešove v rozsudku , č.k. 13Co/69/2023-450 bod 14 odôvodnenia rozčlenil právny režim trov prvostupňového a trov odvolacieho konania, keď pristúpil k aplikácii ustanovenia § 257 CSP a uviedol, že : „ O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 257 CSP. Odvolací súd v súvislosti s rozhodovaním o trovách odvolacieho konania považoval za dôvodné prihliadnuť na závery rozhodnutia vo veci pod sp.zn. 13Co 7 /2021, kedy odvolací súd rozhodoval o rovnakom nároku na základe rovnakých skutkových okolností, pričom v prejednávanej veci nedošlo k žiadnym zmenám, no napriek tejto skutočnosti súd prvej inštancie vec posúdil odlišne, preto žalovaná v záujme ochrany svojich práv bola nútená napadnúť vec odvolaním, preto by bolo voči nej nespravodlivé, aby musela v tejto súvislosti niesť náklady odvolacieho konania. Z týchto dôvodov odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal”.

16. Dovolací súd s ohľadom na potrebu dodržať jednotnú rozhodovaciu činnosť v druhovo rovnakých veciach v súvislosti s aplikáciou § 257 CSP napadnutý výrok, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania ako o celku podľa § 449 ods.3 CSP zmenil tak ako je uvedené vo výroku.

17. Dovolací súd poukazuje na body 13,14 odôvodnenia výroku rozsudku odvolacieho súdu č.k. 13Co/69/2023-450 o trovách prvostupňového konania: „ Odvolací súd v danom prípade priznal procesne úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné odvolacie námietky žalovanej o aplikácii § 257 CSP v danom prípade s poukazom na všeobecne známe skutočnosti, týkajúce sa žalovanej ako úspešného podnikateľského subjektu, kedy priznané náhrady trov konania v žiadnom prípade nemôžu pre žalovanú predstavovať sumu, ktorá by bola objektívne spôsobilá ohroziť jej finančnú stabilitu, či jej podnikanie. Každá strana sporu v prípade meritórneho rozhodnutia súdu si musí byť vedomá skutočnosťou, že v

případe neúspechu bude nieť trovy konania. V prejednávanej veci nebolo dôvodné upustiť od tejto zásady. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 233/2022 zo dňa 24.05.2022, kedy ústavný súd SR uznesením odmietol ústavnú sťažnosť žalovanej, pričom aj v tejto veci znel výrok rozhodnutia Krajského súdu v Prešove č. k. 13Co/7/2021 z 30.03.2021 tak, že priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom následne boli trovy právneho zastúpenia súdom prvej inštancie vypočítavané podľa § 10 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z., keď súd vychádzal pri výpočte hodnoty úkonu právnej služby z tarifnej hodnoty 2.000 eur, nakoľko v konaní bola žiadaná náhrada nemajetkovej ujmy. Ústavný súd SR považoval námietku nesprávne určenej výšky sadzby tarifnej odmeny za neopodstatnenú s poukazom na to, že spor medzi stranami sporu bol jednoznačne sporom o ochranu osobnosti a na základe uvedenej vyhlášky potom nie je poskytnutý manévrovací priestor pre určenie výšky tarifnej hodnoty. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom, že v prípadoch, keď rozhodnutie o výške plnenia závisí len od úvahy súdu nemožno od žiadneho žalobcu spravodlivo očakávať aby sa presne „trafil“ do úvahy súdu pokiaľ ide o výšku plnenia. Ak žalovaná poukázala na to, že išlo o zjavne premrštenú sumu tak treba pripomenúť, že v čase podania žaloby žiadne súdne rozhodnutie slovenského súdu v obdobnej veci neexistovalo, preto určiť, čo by bolo primerané v tom čase bolo mimoriadne obtiažne. Suma 5.000 eur nenapĺňa definíciu šikanózneho výkonu práva vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania (ide o sumu zhodnú s výškou pokuty uloženej sprostredkovateľovi žalovanej). Preto je namieste priznať plnú náhradu trov konania ak bol žalobca v základe plne úspešný aj vtedy, ak čo do výšky bol úspešný len v časti“. Dovolací súd poukazuje na prejudikáciu, ktorú predstavuje uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 12. novembra 2024 sp.zn. 8Cdo/79/2024.

18. Výrok o trovách odvolacieho konania najvyšší súd zmenil a rozhodol podľa § 255 ods.2 CSP v spojení s § 396 ods.1 CSP pretože obidve strany mali úspech v odvolacom konaní len čiastočný, ktoré okolnosti neodôvodňovali záver o priznaní trov odvolacieho konania žalobkyni v plnom rozsahu odvolacím súdom.

19. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods.2 CSP v spojení s ust. § 453 ods.1 CSP. Vzhľadom na zmenený výrok o trovách konania mali obidve strany úspech v dovolacom konaní čiastočný, preto náhradu trov nepriznal žiadnej zo strán.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.